

IL-HAMES SENA L-ISTUDJI SOĊJALI (Option) IL-HIN: Siegha u tliet kwarti

L-Isem: _____

Il-Klassi: _____

Din il-karta tal-eżami fiha TLIET Taqsimiet (A, B u C). L-istudenti jridu jwieġbu t-Taqsimiet KOLLHA. Il-marki għal kull Taqsima jidhru bejn il-parentesi.

Taqsim A: Aqra sew din is-silta u wara wieġeb fid-dettall il-mistoqsijiet KOLLHA li ġejjin fuq karta separata:

“Fil-21 ta' Jannar 2010, il-Kummissjoni Ewropea u l-Presidenza Spanjola nidew is-Sena Ewropea għall-Ġlieda Kontra l-Faqar u l-Esklużjoni Soċjali. Din is-Sena Ewropea għandha l-għan li tqajjem aktar kuxjenza tal-kawżi u l-konsegwenzi tal-faqar u l-esklużjoni soċjali fl-Ewropa, kemm fost il-gvernijiet u s-sħab soċjali u kemm fost il-pubbliku. Għandha wkoll l-għan li timmobilizza lil dawn fil-ġlieda kontra l-faqar; issaħħaħ l-integrazzjoni u l-inkluzjoni soċjali u tinkoraġġixxi impenn ċar għat-tfassil ta' 'policies', sabiex jindirizzaw il-faqar u l-esklużjoni soċjali kemm fuq livell komunitarju u kemm fuq livell nazzjonali.

Għaxar snin ilu mexxejja Ewropej wiegħdu li sas-sena 2010 jeliminaw il-faqar bhala objettiv għat-tkabbir u l-ħolqien tax-xogħol - l-hekk imsejha, Strategija ta' Liżbona. Imma dan ma seħħx. Hu ttamat li s-Sena Ewropea għall-ġlieda Kontra l-Faqar u l-Esklużjoni Soċjali sservi sabiex iżzomm haġja din il-ġlieda sakemm jintlaħaq l-objettiv mixtieq.

Fuq il-livell ta' Unjoni Ewropea, il-metodi u l-istrategiji kif wiehed jiggieled kontra l-faqar u l-esklużjoni soċjali huma mħollija għall-Istati Membri individwalment. Li tagħmel l-Unjoni huwa li ttipprova tiġġenera aktar kuxjenza, tagħrif u skambju ta' strategiji u esperjenzi bejn l-Istati Membri dwar kif tista' tiġi indirizzata l-problema tal-faqar u l-esklużjoni soċjali.”

Mehud minn diskors tal-President ta' Malta fl-okkażjoni tal-ftuh uffiċjali tas-Sena Ewropea għall-Ġlieda Kontra l-Faqar u l-Esklużjoni Soċjali, 3 ta' Frar 2010

Mistoqsijiet:

1. X'nifhmu b'faqar u esklużjoni soċjali? Agħti **ŻEWĠ** eżempji ta' faqar u **ŻEWĠ** eżempji ta' esklużjoni soċjali biex issaħħaħ it-twegiba tiegħek. (8)
2. Liema huma l-persuni li jistgħu jaqgħu f'riskju ta' faqar? Agħti **ŻEWĠ** eżempji. (4)
3. Fisser **integrazzjoni soċjali** u agħti **ŻEWĠ** eżempji. (4)
4. “Il-faqar hu abbinat ma' forma ta' esklużjoni soċjali”. Kif tista' tiġi indirizzata din il-problema f'Malta? Agħti **ERBA'** eżempji. (4)
5. “Il-problema tal-faqar u l-esklużjoni soċjali hija, fil-fehma tiegħi, waħda ta' gustizzja soċjali.” Fisser gustizzja soċjali u agħti **ŻEWĠ** eżempji biex issaħħaħ it-tifsira tiegħek. (4)
6. Fil-fehma tiegħek x'jista' jsir biex tiġi indirizzata l-problema ta' faqar u esklużjoni globalment? (5)
7. Semmi **TLIET** għaqdiet nazzjonali li qed isaħħu l-inkluzjoni soċjali. (6)

(35 marka)

Taqsim B: Aqra sew din is-silta u wara wieġeb fid-dettall il-mistoqsijiet KOLLHA li ġejjin fuq karta separata:

“It-tfassil ta’ Strategija Nazzjonali għall-Iżvilupp Sostenibbli ġie stabbilit għall-ewwel darba wara l-Konferenza tan-Nazzjonijiet Uniti dwar l-Ambjent u l-Iżvilupp (UNCED), meta l-Gvern Malti, flimkien mal-gvernijiet ta’ nazzjonijiet oħra, impenja ruħu li jaddotta strategija bħal din sabiex “jibni u jgħaqqad id-diversi *policies* u pjanijiet settorjali, ekonomiċi, soċjali u ambjentali li huma mhaddna fil-pajjiż” u biex “tizgura żvilupp ekonomiku, soċjali u responsabbli filwaqt li tipproteġi r-riżorsi u l-ambjent għall-ġid tal-ġenerazzjonijiet futuri.” Il-Gvernijiet qablu wkoll li l-istrategija għandha tiġi “żviluppata b’partecipazzjoni wiesgħa” u li għandha tkun “bbażata fuq evalwazzjoni bir-reqqa tas-sitwazzjoni u inizjattivi attwali” (l-Aġenda 21, Kapitolu 8, paragrafu 8.7). F’Settembru 2000, madwar 150 Kap ta’ Stat, fosthom Malta, iffiraw id-Dikjarazzjoni tal-Millennju u reġgħu tennew l-appoġġ tagħhom għall-prinċipji ta’ żvilupp sostenibbli u l-Aġenda 21. Huma qablu wkoll dwar l-Għanijiet ta’ Żvilupp tal-Millennju, inkluż il-ħtieġa li “nintegraw il-prinċipji ta’ żvilupp sostenibbli fil-politika u l-programmi tal-pajjiż u nreġgħu lura t-telf tar-riżorsi ambjentali” (Għanijiet ta’ Żvilupp tal-Millennju, Għan 7.12).”

Mehud mill-Istrategija għall-Iżvilupp Sostenibbli għall-Gżejjer Maltin 2007-2016

Mistoqsijiet:

1. Fisser il-kunċetti li ġejjin: **żvilupp sostenibbli** u **żvilupp ekonomiku**. (6)
2. Kif jistgħu l-gvernijiet iħarsu l-ambjent tal-pajjiż? Spjega fid-dettall. (5)
3. “L-iżvilupp qed jagħmel il-ħajja aktar komda imma jista’ jkun għadu tal-ambjent naturali”. Spjega kif permezz tal-iżvilupp qed nagħmlu ħsara lill-ambjent naturali. (5)
4. Semmi **HAMES** modi kif iċ-ċittadin jista’ jgħin biex ma ssirx ħsara ambjentali. (5)
5. Xi tfisser **tishin globali** (*global warming*)? Ghaliex qed isehħ dan il-fenomenu? (6)
6. Semmi **TLIET** pajjiżi fost il-150 pajjiż li iffiraw id-Dikjarazzjoni tal-Millennju. (3)
7. Semmi **HAMES** għaqdiet li jaħdmu favur l-ambjent. (5)

(35 marka)

Taqsim C: Aghzel WAHDA mit-temi li ġejjin u iktib madwar 250-280 kelma dwarha fuq karta separata:

1. “Skont ir-rapport li hareġ fl-2007 il-World Economic Forum jgħid li Malta hi aghar miċ-Ċina u l-Albanija fejn tidhol l-inugwaljanza bejn is-sessi. Xi tfisser il-frazi **inugwaljanza bejn is-sessi** u kkumenta dwar erba’ mizuri li s-soċjetà trid tiegħu biex tassigura aktar ugwaljanza bejn l-irgħiel u n-nisa.
2. Iddiskuti fit-tul x’inhil **mobilità soċjali** u aghthi eżempji ta’ kif din tista’ ssehħ.
3. “Fl-ekonomija jezistu **TLIET** sistemi differenti: is-sistema hielsa, is-sistema ċentralizzata u dik imħallta”. Iddiskuti.
4. “Id-dibattitu dwar l-iżvilupp jirrigwarda kemm ’il-pajjiżi sinjuri u żviluppanti kif ukoll lil daww foqra. Dan gab miegħu l-firda bejn in-Nord u s-Sud.” Fisser il-firda bejn in-Nord u S-Sud u ddiskuti fit-tul kif pajjiżi żviluppanti jistgħu jgħinu l-iżvilupp ta’ pajjiżi fqar.

(30 marka)